

36. యా సీన్ సూరా

సరిశయం

ఈ సూరా మక్కా కాలానికి చెందినది. ఇందులో మొత్తం 83 ఆయతులు ఉన్నాయి. ఏకదైవారాధన, ప్రవక్తల పరంపర, మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ లేపబడడం వంటి మౌలిక ధార్మిక విశ్వాసాల గురించి ఈ సూరా నొక్కి చెప్పింది. ఈ సూరా ప్రారంభ పదాన్ని దీనికి పేరుగా పెట్టడం జరిగింది. దివ్యఖుర్ఆన్ దేవుని వాక్కు అని ప్రమాణపూర్వకంగా చెబుతూ ఈ సూరా ప్రారంభమయ్యింది. అల్లాహ్ ప్రతి విషయాన్ని స్పష్టంగా తెలుపుతున్నాడని, హితబోధ అందిస్తున్నాడనీ, ముహమ్మద్ (సఅసం) దేవుని తరపున వచ్చిన దైవసందేశహరుడనీ, మానవాళికి ఆయన కారుణ్యం వంటివారని తెలిపింది. దివ్యఖుర్ఆన్ ను బాహాటంగా వ్యతిరేకిస్తూ, విశ్వాసాన్ని పూర్తిగా తిరస్కరిస్తున్న అవిశ్వాసుల గురించి ప్రస్తావిస్తూ పరలోకంలో తీవ్రమైన శిక్ష వారికోసం వేచి ఉందని తెలిపింది. అల్లాహ్ మరణించిన వారికి మళ్ళీ జీవితం ఇస్తాడనీ, మనిషి చేసిన కర్మలన్నీ నమోదై ఉన్నాయనీ, వాటి లెక్క తీసుకోవడం జరుగుతుందనీ, తీర్పుదినాన ప్రతి ఒక్కరు తాము చేసిన పనికి జవాబు చెప్పుకోవలసి ఉంటుందనీ హెచ్చరించింది. మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ జీవితం అన్నది లేనే లేదని వాదించే అవిశ్వాసులు, మరణించిన తర్వాత శరీరం కుళ్ళి కృశించి ఎముకలు కూడా మిగలవు కాబట్టి ఇక మళ్ళీ జీవితం అన్న ప్రశ్నే ఉండదని వాదించే అవిశ్వాసుల వాదనకు జవాబిస్తూ, మనిషిని ఒకసారి సృష్టించిన దేవుడు మళ్ళీ కుళ్ళి కృశించిపోయిన శరీరాన్ని కూడా లేపి నిలబెట్టే సామర్థ్యం కలవాడనీ, ఆయనకు సృష్టిలోని ప్రతిదీ తెలుసనీ, అల్లాహ్ ఏదైనా చేయాలనుకుంటే, కేవలం 'అయిపో' అని ఆదేశిస్తే చాలు అయిపోతుందని ఈ సూరా తెలియజేసింది. దైవదూత ఇస్రాఫీల్ శంఖం పూరించిన రోజున మరణించినవారు తమ సమాధుల్లోంచి లేచి విశ్వప్రభువు ముందు హాజరవుతారని తెలియజేసింది. అప్పుడు అవిశ్వాసులకు తాము చేసిన తప్పు తెలిసి వస్తుందనీ, అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానం నిజమైనదనీ, ఆయన తన ప్రవక్తల ద్వారా పంపిన సందేశం యధార్థమైనదనీ గుర్తిస్తారు. మరణించిన తర్వాత మళ్ళీ లేపి నిలబెట్టడం సత్యమని గ్రహిస్తారు.





36. యాసీన్¹ సూరా

అవతరణ : మక్కా ఆయతులు : 83

అపార కరుణామయుడు, పరమ కృపాశీలుడైన
అల్లాహ్ పేరుతో

1 - 2 యా-సీన్.² వివేకంతో నిండిన³
ఖుర్ఆన్ సాక్షిగా!

3 (ఓ ముహమ్మద్!) నిశ్చయంగా నువ్వు
సందేశహరులలోని వాడవు.⁴

4 రుజుమార్గాన ఉన్నవాడవు.⁵

سُورَةُ الْيَاسِيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یس ۱ وَالْقُرْآنِ الْحَکِیْمِ ۲

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِیْنَ ۳

عَلٰی صِرَاطٍ مُّسْتَقِیْمٍ ۴

1. యాసీన్ సూరా మహత్తును చాటిచెప్పే కథనాలు చాలా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు : 'ఈ సూరా దివ్య ఖుర్ఆన్ హృదయం లాంటిది'. 'మరణ ఘడియలు సమీపించిన వ్యక్తిపై ఈ సూరాను పఠించండి' మొదలైనవి. అయితే ఆధారం రీత్యా ఈ కథనాలలో ఏదీ ప్రామాణికమైనది కాదు. వాటిలో కొన్ని అసలు కల్పితమైనవనే చెప్పాలి, మరికొన్ని బలహీనమైనవి. 'ఇది దివ్య ఖుర్ఆన్ హృదయం లాంటిది' అన్న కథనాన్ని ప్రఖ్యాత హదీసువేత్త షేఖ్ అల్ బానీ 'కల్పితమైనది'గా ఖరారు చేశారు (అజ్జయీఫ - హదీసు నెంబరు - 169).
2. కొంతమంది విద్వాంసులు దీన్ని ఓ వ్యక్తి! లేదా ఓ మనిషి! అన్న అర్థంలో తీసుకున్నారు. మరికొందరు దీన్ని అంతిమ దైవప్రవక్త (స) నామాంతరంగా భావించారు. ఇంకొంతమంది దీన్ని దేవుని పేర్లలో ఒకటిగా తలపోశారు. కాని ఈ వ్యాఖ్యలన్నీ ప్రమాణబద్ధమైనవి కావు. దీని అర్థం దైవానికే ఎరుక!
3. లేదా 'తిరుగులేని ఖుర్ఆన్ సాక్షిగా!' అని కూడా అనవచ్చు. ఎందుకంటే భావార్థం దృష్ట్యా, కూర్పు రీత్యా ఈ గ్రంథం దృఢమైనది, స్థిరమైనది.
4. బహుదైవారాధకులు ముహమ్మద్ (స) దైవదౌత్యాన్ని శంకిస్తున్నారు. అందుకే వారు ఆయన (స) దైవదౌత్యాన్ని త్రోసిపుచ్చుతూ "నువ్వు ప్రవక్తగా పంపబడిన వాడవు కావు" (అర్రాద్ - 43) అని చెబుతున్నారు. అల్లాహ్ వారి ఈ అనుమానాలను పటాపంచలు చేస్తూ, 'ఓ ముహమ్మద్ (స)! నిస్సందేహంగా నువ్వు మా ప్రవక్తవే' అని స్పష్టం చేశాడు. ఈ వాక్యం ద్వారా దేవుడు ఆయన (స) గౌరవాదరణలను చాటాడు. ఎందుకంటే మరే ఇతర ప్రవక్త పదవి విషయంలో కూడా దేవుడు ప్రమాణం చేయలేదు. అంతిమ దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) దైవదౌత్యం విషయంలోనే ఈ విధంగా ప్రమాణం చేసి చెప్పాడు.
5. అంటే పూర్వపు ప్రవక్తలు నడచిన మార్గంలో నువ్వు నడుస్తున్నావు. లేదా నువ్వు

5 సర్వాధిక్యుడు, కృపాకరుడు (అయిన అల్లాహ్) తరఫున ఇది (ఈ ఖుర్ఆన్ గ్రంథం) అవతరింపజేయబడింది. ⁶

6 ఎవరి తాతముత్తాతలు మునుపు హెచ్చరించబడలేదో ఆ జనులను నువ్వు హెచ్చరించటానికి (ప్రవక్తగా పంపబడ్డావు) - అందువల్లనే వారు పరధ్యానానికి లోనై ఉన్నారు. ⁷

7 వారిలో చాలా మందికి వ్యతిరేకంగా (శిక్ష విధించాలన్న) మాట ఖరారై పోయింది. ఇక వారు విశ్వసించేవారు కారు. ⁸

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝

۝ لَنْ نَذْرُقُوا مَا آتَيْنَاكَ رَبَّ أَبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ۝

۝ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

పయనించే మార్గం సరళమార్గం, నిర్ణీత గమ్యానికి (స్వర్గానికి) చేర్చేమార్గం.

6. ఈ గ్రంథాన్ని అవతరింపజేసినవాడు సామాన్యుడు కాడు, అపారశక్తి సంపన్నుడు. తనను నిరాకరించిన, లేక తన ప్రవక్తలను ధిక్కరించిన వారిని శిక్షించే అధికారం గలవాడు. అలాగే తనను నమ్మి నడుచుకునే వారిని, తన ప్రవక్త మార్గాన్ని అనుసరించిన వారిని కనికరించేవాడు.

7. ఓ ముహమ్మద్ (సఅసం)! నీకు మునుపు శతాబ్దాల తరబడి భయపెట్టేవాడెవడూ రాని ఒక జాతి ప్రజలను నువ్వు భయపెట్టే నిమిత్తం నీ ప్రభువు నిన్ను ప్రవక్తగా నియమించాడు, నీపై గ్రంథాన్ని అవతరింపజేశాడు. సుదీర్ఘకాలంగా - తరతరాలుగా - వారివద్దకు హెచ్చరిక చేసేవాడొకడు రాకపోవటం మూలంగా వారు సత్యధర్మానికి చాలా దూరమైపోయారు. ఈ విషయం ఇంతకుముందు కూడా చాలాచోట్ల ప్రస్తావనకు వచ్చింది. దైవప్రవక్త హజ్రత్ ఇస్మాయిల్ (అలైహిస్సలాం)కి - మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స)కి మధ్య అరబ్బుల కొరకు ఏ ప్రవక్తా రాలేదు.

8. ఉదాహరణకు : అబూజహల్, ఉతబా, షైబా తదితరులు. మాట ఖరారైపోయింది అంటే భావం ఇది : “నేను నరకాన్ని జిన్నులతో, మనుషులతో నింపుతాను” అని (అలిఫ్-లామ్-మీమ్ అస్సజ్దా-13లో) అల్లాహ్ సెలవిచ్చాడు. షైతానును ఉద్దేశించి, “నేను నరకాన్ని నీతో, నీ ప్రియ అనుయాయులతో నింపుతాను” అని (సాద్ - 84లో) అన్నాడు. అంటే వారు షైతాన్ పాదచిహ్నాలలో నడచి తమను తాము నరకానికి పాత్రులుగా నిలబెట్టుకున్నారు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ వారి స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యా

8 మేము వారి మెడలలో (ఇనుప) పట్టాలు వేసేశాము. అవి వారి చుబుకముల వరకూ (అక్రమించి) ఉన్నాయి. అందుచేత వారి తలలు పై వైపుకే తిరిగిపోయాయి. ⁹

9 మేము వారి ముందు ఒక అడ్డును, వారి వెనుక మరో అడ్డును పెట్టాము. ¹⁰ ఆ విధంగా మేము వారిని కప్పివేశాము. ¹¹ తత్కారణంగా వారు చూడలేరు.

10 కాబట్టి నువ్వు వారిని హెచ్చరించినా, హెచ్చరించకపోయినా ఒక్కటే. వారు విశ్వసించరు. ¹²

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالَفِي إِلَى الْأَذْقَانِ
فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا
فَأَعْيَبْنَاهُمْ فَمَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

లను హరించలేదు. తమకు నచ్చిన జీవన విధానాన్ని అవలంబించే ఎంపిక స్వేచ్ఛను ప్రసాదించాడు. అయితే వారు ఈ స్వేచ్ఛను దుర్వినియోగం చేశారు. తత్కారణంగా వారు నరకానికి ఇంధనంగా మారారు. అంతేగాని అల్లాహ్ వాళ్ళను బలవంతంగా ఈమాన్ భాగ్యానికి దూరం చేయలేదు. ఒకవేళ వారిపై బలవంతమే గనక జరిగి ఉంటే వారు నరకానికి పాత్రులుగా ఖరారయ్యే వారే కాదు.

9. ఆ కారణంగా వారు అటూ ఇటూ చూడటంగానీ, తలను క్రిందికి వంచటంగానీ చేయలేరు. అందువల్ల వారు తలను మాత్రం పైకెత్తి చూపులను క్రిందికి దించి ఉన్నారు. వారి సత్యతిరస్కారానికి, పినినారితనానికి గాను ఇవ్వబడిన ఉపమానం ఇది. అది వారి నరక యాతనను వివరించే ఉపమానం కూడా కావచ్చు (ఐసరుత్తఫాసీర్).

10. అంటే ప్రాపంచిక జీవితం వారికొరకు మనోహరంగా చేయబడింది. అది వారి ముందర నిలబెట్టబడిన అడ్డుగోడ. తత్కారణంగా వారు ప్రాపంచిక భోగభాగ్యాలను తప్ప దేనినీ చూడలేదు. ఈ విషయమే వారికీ - వారి విశ్వాసానికీ మధ్య అడ్డంకిగా నిలిచింది. పరలోక భావన వారి మనోమస్తిష్కాలలో నిలవటం అసంభవం అయిపోయింది. ఇది వారి వెనుక ఉన్న అడ్డుగోడ. దీనిమూలంగా వారు పశ్చాత్తాపమూ చెందరు. హితబోధనూ గ్రహించరు. ఎందుకంటే పరలోక భీతి అన్నది వారి హృదయాలలో బొత్తిగా లేదు.

11. లేదా వారి కళ్లు బైర్లు క్రమ్యాయి. దైవప్రవక్త (సఅసం)తో వైరవైఖరి మూలంగా, సత్యసందేశం పట్ల ద్వేషభావం కారణంగా వారి కళ్ళకు గంతలు కట్టబడ్డాయి లేదా వారు గుడ్డివారు అయిపోయారు. అందుకే వారు చూడలేరు. ఇది వారి దయనీయ స్థితిని వివరించే రెండవ ఉపమానం.

11 హితబోధను అనుసరిస్తూ, చూడక పోయినా కరుణామయునికి (అల్లాహ్ కు) భయపడే వ్యక్తిని మాత్రమే నువ్వు హెచ్చరించగలవు. ¹³ కాబట్టి అలాంటి వ్యక్తికి నువ్వు క్షమాభిక్ష, గౌరవప్రదమైన ప్రతిఫలం గురించిన శుభవార్తను వినిపించు.

12 నిశ్చయంగా మేము మృతులను బ్రతికిస్తాము. ¹⁴ జనులు ముందుగా చేసి పంపుకున్న దానినీ, ¹⁵ వారు వెనుక

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ
فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ۝

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ

12. అంటే - తమ ఘోరకృత్యాల కారణంగా మార్గవిహీనత యొక్క ఆఖరి అంచులకు చేరుకున్న వారిని హెచ్చరించినా, భయబోధ చేసినా నిష్ప్రయోజనమే.
13. అలాంటి వినయశీలికి మాత్రమే భయబోధ ప్రయోజనం కలిగించగలదు.
14. అంటే ప్రళయదినాన బ్రతికిస్తాడన్నమాట! మృతులను బ్రతికించే విషయాన్ని ప్రస్తావించి దేవుడు సూచనాప్రాయంగా తెలిపేదేమిటంటే, ఆయన అవిశ్వాసులలో తాను కోరినవారి హృదయాలలో చైతన్యాన్ని మేల్కొల్పుతాడు. సద్బుద్ధిని ప్రసాదిస్తాడు. ఎందుకంటే అవిశ్వాసం, మార్గభ్రష్టతల కారణంగా వారి మస్తిష్కాలు బండబారి పోయాయి. వారి మనసులలో స్తబ్ధత ఆవరించి ఉన్నది. దేవుడిచ్చిన సద్బుద్ధివల్ల వారు సన్మార్గగాములవుతారు.
15. ‘మా ఖద్దము’ (مَا أَقْبَلْنَا) అంటే మనిషి తను బ్రతికి ఉండగా చేసుకున్న సత్కర్మలు. ‘అసారహుమ్’ (أَتْرَاهُمْ) అంటే మనిషి చనిపోయిన తరువాత కూడా లోకంపై ప్రభావం చూపుతూ ఉండే పనులన్న మాట! ఆ మాటే హదీసులో ఈ విధంగా ఉంది : “ఎవరయినా ఇస్లాంలో తాను జీవించి ఉండగా ఏదైనా సత్కార్యానికి ఒరవడిని ప్రసాదిస్తే దానిపుణ్యఫలం అతనికి ప్రాప్తించటంతోపాటు, అతని తదనంతరం ఆ సత్కార్యాన్ని అవలంబించిన పుణ్యఫలం కూడా అతనికి లభిస్తూ ఉంటుంది. అయితే ఆ సత్కార్యాన్ని అవలంబించిన వారి పుణ్యంలో ఎలాంటి తగ్గుదలా చేయబడదు. మరెవరయినా దుష్కార్య పరంపరను మొదలెడితే దాని పాపఫలం అతని మీద పడటంతోపాటు, ఆ దుష్కార్యాన్ని అవలంబించిన పాపమంతా అతని నెత్తిమీద వేయబడుతుంది. అదే సమయంలో ఆ దుష్కార్యాన్ని అవలంబించిన వారి పాపం కూడా ఏమాత్రం తగ్గించబడదు” (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుజ్జుకాత్).

అలాగే మరో హదీసులో ఈ విధంగా ఉంది : “మానవుడు చనిపోగానే అతని కర్మల

వదలివెళ్ళిన కర్మలను కూడా మేము వ్రాస్తూ పోతున్నాము. ఇంకా మేము ప్రతి విషయాన్నీ స్పష్టమైన ఒక గ్రంథంలో నమోదు చేసి పెట్టాము. ¹⁶

13 ఉదాహరణకు (నీవు) వారికి ఒక పట్టణవాసుల వద్దకు (అనేక మంది) ప్రవక్తలు వచ్చినప్పుడు జరిగిన దానిని వివరించు. ¹⁷

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٦﴾

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا لِّأَصْحَابِ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا
الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾

పరంపర నిలిచిపోతుంది. కాని మూడు సత్కర్మలు మాత్రం ఎడతెగకుండా అతనికి చేరుతూ ఉంటాయి. 1. జనులకు లాభం చేకూర్చే అతని విద్య. 2. మృతుని కోసం ప్రార్థించే అతని సజ్జన సంతానం. 3. మృతుని తరువాత కూడా ప్రజలకు ఉపయోగపడుతూ ఉండే అతని దానధర్మాలు.” (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుల్ వసీయత్). ‘ఆసారహుమ్’ అంటే అడుగుజాడలు లేక పాదచిహ్నాలు అని ఇంకొక అర్థం. అంటే మనిషి పుణ్యకార్యం కోసమో లేక పాపకార్యం కోసమో నడచిపోతే ఒక చోటి నుంచి మరోచోటి వరకు వెళ్ళే అతని అడుగుజాడలు కూడా రికార్డు చేయబడతాయి. ఉదాహరణకు: మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (స) కాలంలో మస్జిదె నబవీకి చేరువలో కొంత ఖాళీస్థలం ఉండేది. ఆ ఖాళీ స్థలంలోకి వచ్చి నివాసం ఏర్పరచుకోవాలని బనూ సలిమా (తెగవారు) సంకల్పించుకున్నారు. ఈ సంగతిని తెలుసుకున్న దైవప్రవక్త (స) వాళ్లను వారించారు. ఆ సందర్భంగా దైవప్రవక్త (స) రెండుమార్లు ఇలా అన్నారు : “మీ ఇంట్లు మస్జిదుకు దూరంగా ఉన్నప్పటికీ అక్కడే ఉండండి. మీరు ఎన్ని అడుగులు నడచివస్తారో అవి లిఖించబడతాయి” (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుల్ మసాజిద్).

ఈ నేపథ్యంలో ఇమామ్ ఇబ్నె కసీర్ ఏమంటున్నారో చూడండి : “రెండు అభిప్రాయాల భావార్థమూ సరైనదే. వాటి మధ్య వైరుధ్యం లేదు. పైగా ఈ రెండవ అర్థంలో కఠిన హెచ్చరిక కూడా ఉంది. ఎందుకంటే మనిషి అడుగుజాడలు సయితం లిఖించబడుతున్నప్పుడు, మానవుడు తన వెనుక వదలివెళ్ళే మంచి ఆదర్శమైనా, చెడు ఆదర్శమైనా జనులు అవలంబించినప్పుడు అవి తప్పకుండా ప్రప్రథమంగా లిఖించబడతాయి.”

16. స్పష్టమైన గ్రంథం అంటే ‘లొహా మహ్ ఘాజ్’ అని కొందరు, ‘కర్మల పత్రం’ అని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు.

17. ఎందుకంటే నువ్వు (ఓ ముహమ్మద్!) వారికోసం పంపబడిన సరికొత్త ప్రవక్తవు

14 మేము వారివద్దకు ఇద్దరిని (అంటే ఇద్దరు ప్రవక్తలను) పంపగా (మొదట) ఆ ఇద్దరినీ వారు ధిక్కరించారు. మరి వారికి (ఆ ఇద్దరికి) అండగా మేము మూడవ వానిని పంపగా, “మేము మీ దగ్గరకు ప్రవక్తలుగా పంపబడ్డాము”¹⁸ అని వారు (ఆ పట్టణ ప్రజలతో) అన్నారు.

15 దానికి వారు “మీరు కూడా మాలాంటి మానవమాత్రులే. కరుణామయుడు అసలు దేనినీ అవతరింపజేయలేదు. మీరు చెప్పేదంతా పచ్చి అబద్ధం” అని సమాధానమిచ్చారు.

16 ప్రవక్తలు ఇలా అన్నారు : “మేము నిశ్చయంగా మీ వద్దకు ప్రవక్తలుగా పంపబడ్డామన్న సంగతి మా ప్రభువుకు తెలుసు.

17 “స్పష్టంగా విషయాన్ని అందజేయటం వరకే మా కర్తవ్యం.”

18 దానికి వారు, “మేము మిమ్మల్ని దరిద్ర సూచకంగా భావిస్తున్నాము.”¹⁹

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اشْتَيْنَ فَاذَّكَرُوا بُوْهُمَا فَعَزَّزْنَا بِتَالِيْتِ
فَقَالُوْا اِنَّا اِلَيْكُمْ مُّرْسَلُوْنَ ﴿۱۴﴾

قَالُوْا مَا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ
مِنْ سَمٰى ؕ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا كَذٰبُوْنَ ﴿۱۵﴾

قَالُوْا رَبَّنَا عَلِّمْنَا اِنَّا اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ ﴿۱۶﴾

وَمَا عَلَيْنَا اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿۱۷﴾

قَالُوْا اِنَّا نَطَّيْرُنَا اِلَيْكُمْ لَنْ اَكْمُرَّكُمْ تَتَّخِذُوْا الرَّجْمَ مَعَكُمْ

కాదనీ, ప్రవక్తల పరంపర యుగయుగాలుగా వస్తోందని ఈ మక్కా వాసులకు తెలిసిరావాలి.

18. ఇంతకీ ఆ ముగ్గురు ప్రవక్తలు ఎవరు? ఖుర్ఆన్ వ్యాఖ్యాతలు పలువురు పలు పేర్లను సూచించారు. కాని వాటి వెనుక ప్రామాణికమైన ఆధారాలను సమర్పించలేకపోయారు. ఆ ప్రవక్తలు దైవాజ్ఞపై ఒకానొక పట్టణ ప్రజలకు దైవసందేశాన్ని అందజేయటానికి పంపబడిన హజ్రత్ ఈసా (అలైహిస్సలాం) సమకాలికులనీ, ఆ పట్టణం పేరు అంతాకియ (Antioch) అనీ కొంతమంది వ్యాఖ్యాతలు అభిప్రాయపడ్డారు.

19. బహుశా వారికాలంలో కొద్దిమంది మాత్రమే దైవప్రవక్తల సందేశాన్ని స్వీకరించి

మీరు గనక (ఈ పనిని) మానుకోకపోతే, మేము మిమ్మల్ని రాళ్లతో కొట్టి చంపేస్తాము. మా తరపున మీకు బాధాకరమైన శిక్ష అంటుకుంటుంది” అని చెప్పారు.

19 అప్పుడు ప్రవక్తలు ఇలా అన్నారు : “మీ దరిద్రమంతా మీ వెంటే ఉంది,²⁰ ఏమిటీ, మీకు చేసే ఉపదేశాన్ని మీరు దరిద్రంగా తలపోస్తున్నారా? అసలు విషయం అదికాదు. మీరసలు బరితెగించి పోయారు.”

20 (అంతలోనే ఆ) నగరం చివరి వైపు నుంచి ఒక వ్యక్తి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఇలా అన్నాడు : “ఓ నా జాతివారలారా! మీరు ప్రవక్తలను అనుసరించండి.²¹

21 “మీ నుండి ఎలాంటి ప్రతిఫలాన్నీ అడగని వారి, సన్మార్గాన ఉన్న వారి వెనుక నడవండి.”

22 “నన్ను పుట్టించిన వానిని నేను ఆరాధించకుండా ఉండటం ఎంతవరకు

وَلَيْسَتَكُمْ مِّنَّا عَادَابُ إِلِيمُ ﴿١٨﴾

قَالُوا طَائِفُكُمْ مَعَكُمْ إِنِّي لَأَعْلَمُ بِبَلِّ أَنفُسِكُمْ مِمَّنْ يُسْرِفُونَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾

اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْئَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾

وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدَ الَّذِي فَطَرَنِي وَالَّذِي تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

ఉంటారు. ఆ విధంగా ఆ జాతి రెండు వర్గాలుగా చీలిపోయి ఉండవచ్చు. సత్యతిరస్కారులు గుప్పెడు మంది విశ్వాసులను అవమానపరిచే ఉద్దేశంతో అనరాని మాటలు అని ఉండవచ్చు. బహుశా ఆ కాలంలో వర్షాభావ పరిస్థితి ఏర్పడి ఉండవచ్చు. దాని మూలంగానే వారు, దైవప్రవక్తల రాకవల్లనే తమకు ఈ దరిద్రం చుట్టుకుందని (దైవం మన్నించుగాక!) చెప్పి ఉండవచ్చు. ధర్మపరాయణులను చూసి ఈనాడు కూడా కొంతమంది ఇలాంటి ‘అధిక ప్రసంగాలు’ చేసే వారున్నారు.

20. మీ ఘోర అపరాధాల కారణంగా ఆ దరిద్రం మీకే తగులుకుని ఉంది. ఆ విషయాన్ని తెలుసుకోకుండా మమ్మల్నెందుకు తప్పుపడతారు?

21. ఆ వ్యక్తి అప్పటికే ముస్లిం అయ్యాడు. తన జాతివారు దైవప్రవక్తల సందేశాన్ని ధిక్కరిస్తున్నారని అతను ఊరి చివరి నుంచి పరుగెత్తుకుని వచ్చాడు. దైవప్రవక్తలను సమర్థించాడు. ప్రవక్తల మార్గాన్ని అనుసరించమని తన వారికి తాకీదు చేశాడు.

సమంజసం? మరి (నిజానికి) మీరంతా ఆయన వైపు మరలించబడేవారే. ²²

23 “అట్టి (నిజ) దైవాన్ని వదిలేసి నేను ఇతరులను ఆరాధ్యులుగా ఆశ్రయించాలా? ఒకవేళ కరుణామయుడు (అయిన అల్లాహ్) నాకేదైనా సప్తం కలిగించదలిస్తే వారి సిఫారసు నాకెలాంటి లాభమూ చేకూర్చదు. వారు నన్ను కాపాడనూ లేరు. ²³

24 “మరి నేను స్పష్టమైన దుర్మార్గంలో పడిపోతాను. ²⁴

25 “అందుకే నేను చెప్పేది వినండి! నేను మటుకు మీరందరి (ఏకైక) ప్రభువును విశ్వసించాను. ²⁵

عَلَّمْنَاكَ مِنْ دُونِ إِلَهٍ إِنَّ رُبُّدُنَا الرَّحْمَنُ بِضُرِّكَ لَسَمِعٌ عَزِيزٌ
شَفَاعَةُ أَهْلِ سَيِّئَاتِهِ لَا يَنْفَعُونَ ۝

إِنِّي إِذْ أَلْفَيْ ضَلِيلٌ مُبِينٌ ۝

إِنِّي أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِي ۝

22. ఆ వ్యక్తి ఈ మాటల ద్వారా దేవుని ఏకత్వాన్ని ఎంతో చాకచక్యంగా స్పష్టపరిచాడు. తన జాతి ప్రజలపట్ల గల శ్రేయోభిలాషే అతనివేత ఈ మాటల్ని పలికించింది. లేదా అతని జాతివారు అతన్ని నిలదీసి అడిగి ఉంటారు-నువ్వు కూడా ఈ ప్రవక్తల విధానాన్ని అనుసరిస్తున్నావా? మా దేవతలను నువ్వు కూడా వదలిపెట్టేశావా?? అని. వారి ప్రశ్నలకు సమాధానంగా ఆ వ్యక్తి అలా అని ఉంటాడు. ఆ వ్యక్తి పేరు హబీబ్ నజ్జార్ అని ఖుర్రాన్ వ్యాఖ్యాతలు చెప్పారు. నిజము దేవుడెరుగు.

23. ఆ జాతి వారు పూజించే మిథ్యా దైవాల నిస్సహాయ స్థితి ఇక్కడ అభివర్ణించబడింది. ఆ షిర్క్ ఊబినుంచి వారిని బయటికి తీసేందుకే వారి వద్దకు దైవప్రవక్తలు పంపబడ్డారు. “వారు నన్ను కాపాడనూ లేరు” అంటే అల్లాహ్ గనక నాకేదైనా సప్తాన్ని కలిగించినా, నన్ను ఏదైనా ఆపదకు లోనుచేసినా వారు నన్ను ఆ గండం నుంచి గట్టెక్కించలేరని అర్థం.

24. ఒకవేళ నేను కూడా మీ లాగానే అల్లాహ్ ను వదలి ఇలాంటి నిస్సహాయ దేవతలను పూజించటం మొదలెడితే, నేను కూడా మార్గభ్రష్టతకు గురవుతాను. లేదా నేను ఘోరంగా నష్టపోతాను. మొత్తానికి ఇది టోకుగా నష్టపోయే వర్తకం.

25. ఆ వ్యక్తి ఇచ్చిన ఏకదైవారాధనా పిలుపుకు అతని జాతివారు మండిపడ్డారు. అతన్ని హతమార్చాలని నిశ్చయించుకున్నారు. అప్పుడా వ్యక్తి ఆ వ్యవహారానికి ప్రవక్తలను సాక్షిగా ఉంచాలనుకున్నాడు. లేదా అతను తన జాతి జనులను ఉద్దేశించి ఈ విధంగా

26 “స్వర్గంలో చేరిపో” అని (అతనితో) అనబడింది. “నా జాతి వారికి ఇది తెలిస్తే ఎంత బావుండేది!” అని అతనన్నాడు.

27 “నా ప్రభువు నన్ను క్షమించి, ఆదరణీయులలో నన్ను చేర్చిన సంగతి.”²⁶

28 అతని తరువాత మేము అతని జాతి వారిపై ఆకాశం నుంచి ఏ సైనిక దళాన్నీ దింపలేదు.²⁷ దాని అవసరం మాకు లేదు కూడా.²⁸

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

بِمَا عَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمَكْرُمِينَ ﴿٢٧﴾

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُندٍ مِنَ السَّمَاءِ

وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٨﴾

పలికాడు. తాను నమ్మిన ఏకదైవారాధనా సిద్ధాంతంపై తనకు గల అచంచల భక్తి విశ్వాసాన్ని, స్థయిర్యాన్ని చాటిచెప్పటం అతని ముఖ్యోద్దేశం కావచ్చు. ‘బాగా వినండి. మీకూ, నాకూ, మనందరికీ ప్రభువు అయిన ఆ దైవాన్నే నేను విశ్వసిస్తున్నాను’ అని నిర్దిష్టంగా ప్రకటించాడు. ఆ వ్యక్తిని వారు నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపేశారని, జాతి ప్రజలలో ఎవరూ ఆ దారుణాన్ని అడ్డుకోలేదని అనబడుతోంది. అల్లాహ్ ఆ త్యాగధనుణ్ణి కరుణించుగాక!

26. ఏ విశ్వాసం (ఈమాన్) మూలంగా, ఏ ఏకదైవారాధన (తౌహీద్) కారణంగా నా ప్రభువు నన్ను మన్నించి బహుమానం వొసగాడో నా జాతి జనులకు తెలిస్తే బహుశా వారు కూడా ఏకదైవారాధకులుగా మారి, దైవానుగ్రహానికి నోచుకునేవారు అని ఆ వ్యక్తి ఆశపడ్డాడు. ఆ విధంగా అతను మరణించిన పిదప కూడా తన జాతి ప్రజల శ్రేయాన్ని అభిలషించాడు. సత్యవంతుడైన ఒక విశ్వాసి ఆలోచనా తీరు ఎల్లప్పుడూ ఇలాగే ఉండాలి. అతను పరుల నష్టాన్ని కాంక్షించకూడదు. సతతం వారి మార్గదర్శనం చేస్తూ ఉండాలి. అపమార్గాన పోతున్న వారిని చూసి తెలిసీ తెలియనట్లుగా వ్యవహరించకూడదు. జనులు తన గురించి ఏమనుకున్నాసరే, ఆఖరికి తనకు అపకారం తలపెట్టినాసరే అతను మాత్రం జనులను సరకాగ్ని నుంచి కాపాడే యత్నం కడదాకా చేస్తూ ఉండాల్సిందే.

27. అంటే, వారు హబీబ్ నజ్జార్ ను హతమార్చిన తర్వాత మేము వారిని నాశనం చేయడానికి ఆకాశం నుంచి దైవదూతల సైనిక పటాలాన్ని పంపాల్సిన ఆవశ్యకత కూడా ఏర్పడలేదు అని అల్లాహ్ అంటున్నాడు. ఆ జాతి ప్రజల చేతకానితనాన్ని తెలియ జెప్పటానికి అల్లాహ్ ఈ విధంగా సెలవిచ్చాడు.

28. ఏదైనా ఒక జాతిని వేరే విధంగా తుడిచిపెట్టాలని మేము రాసిపెట్టి ఉండగా, వారిపై మేము మా దూతల గుంపును పంపబోము.

29 అది (ఆ శిక్ష) ఒకేఒక్క కేక మాత్రమే! అంతే. వారంతా (ఆ దెబ్బకు) ఆరి పోయారు.²⁹

30 (అలాంటి) దాసుల పరిస్థితి కడుశోచనీయం!³⁰ తమ వద్దకు ఎప్పుడు, ఏ ప్రవక్త వచ్చినా వారతన్ని పరిహసించకుండా ఉండలేదు.

31 వారికి పూర్వం ఎన్నో సముదాయాలను మేము తుదముట్టించటాన్ని వారు చూడలేదా?³¹ వారెన్నటికీ వారి దగ్గరకు తిరిగి రారు.

32 అయితే ఎట్టకేలకు వారంతా సమీకరించబడి (తీర్పు నిమిత్తం) మా ముందు హాజరు పరచబడతారు.³²

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُمُودٌ ﴿٢٩﴾

يَحْسُرُونَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَا بُنَيَّةٍ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٠﴾

أَلَمْ يَرَوْا كَمَا هُمْكَافَأْتُهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾

وَأَنْ كُلًّا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمِ الْحُجُرَاتِ ﴿٣٢﴾

29. దైవదూత జిబ్రయీల్ (అలైహిస్సలాం) ఒక్క కేకపెట్టగానే వారి పైప్రాణాలు పైకే లేచిపోయాయి. వారంతా చల్లారిన అగ్ని మాదిరిగా అయిపోయారు. అవును, జీవితం అగ్నికణం లాంటిది. మరణం చల్లారిపోయిన బూడిద కుప్పలాంటిది.

30. ప్రళయదినాన ఈ అపరాధులంతా తమ స్థితిని చూసుకుని సిగ్గుతో కుంచించుకు పోతారు. అల్లాహ్ విషయంలో తాము అశ్రద్ధ చూపకుండా ఉంటే బావుండేదికదా! అని బాధపడతారు. అలాంటి దాసుల పరిస్థితిపై దేవుడు విచారం వ్యక్తం చేస్తాడని కూడా ఒక అర్థం కావచ్చు. ఎందుకంటే వారి దగ్గరకు ఏ ప్రవక్త వచ్చినా వారు అతని పట్ల వెకిలిచేష్టలకు పాల్పడ్డారు. వేళాకోళం చేశారు. నలుగురి ముందూ నవ్వుల పాలు చేసేందుకు ప్రయత్నించారు.

31. ఈ వాక్యం మక్కా అవిశ్వాసులకు హెచ్చరిక వంటిది. ఒకవేళ వీరు కూడా అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం) సందేశాన్ని తిరస్కరిస్తే, ఆ తిరస్కార వైఖరి మూలంగా వీరు కూడా వెనుకటి జాతుల మాదిరిగా నాశనం చేయబడతారు.

32. అంటే లోగడ చనిపోయినవారు, భవిష్యత్తులో చనిపోయేవారు - అందరూ ఒకానొక రోజు అల్లాహ్ సమక్షంలో హాజరుపరచబడతారు. అక్కడ వారి లెక్కలు తేల్చబడతాయి.

33 మరి వారికోసం మృతభూమి కూడా ఒక సూచనే. ³³ దాన్ని మేము బ్రతికించాము. దాన్నుంచి ఆహార ధాన్యాన్ని ఉత్పత్తి చేశాము. దాన్నుంచి వారు భుజిస్తున్నారు.

34 ఇంకా మేము అందులో ఖర్జూరం, ద్రాక్షతోటలను (ఉత్పన్నం) చేశాము. ³⁴ వాటిలో ఊటలను ప్రవహింపజేశాము.

35 దాని ఫలాలను (ప్రజలు) తినేందుకు! ³⁵ వారి చేతులైతే దాన్ని నిర్మించలేదు. ³⁶ మరలాంటప్పుడు వారు కృతజ్ఞులుగా ఎందుకు వ్యవహరించరు?

وَأَيُّ لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ الْمَيْتَةِ ۚ أَحْيَيْتُمْهَا وَأَخْرَجْتُمْ مِنْهَا حَبًّا
فِيئْتُمْ يَا كَافِرُونَ ﴿٣٣﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرًا مِّمَّا حَبَّتْ
الْعُيُونُ ﴿٣٤﴾

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾

33. అంటే - ఇందులో దేవుని అస్థిత్వానికి, ఆయన సంపూర్ణ కార్యదక్షతకు, మరణానంతర జీవితానికి సంబంధించిన నిదర్శనం ఉంది.

34. మృత భూమిని వర్షం ద్వారా బ్రతికించిన మీదట మేము వారి ఆకలి మంటను ఆర్పడానికి కేవలం ఆహార ధాన్యాలు, పప్పు దినుసులు మాత్రమే పండించటం లేదు. వారి రుచుల, అభిరుచుల దృష్ట్యా రకరకాల పండ్లు ఫలాలను, కూరగాయలను కూడా ఉత్పన్నం చేస్తున్నాము. ఇక్కడ కేవలం రెండు రకాల పండ్లపేర్లు మాత్రమే ప్రస్తావించబడ్డాయి. ఎందుకంటే ఈ రెండు రకాల పండ్లు (ఖర్జూరం, ద్రాక్ష) అధిక లాభాలను ఆర్జించిపెట్టివి. అరబ్బులకు ఎంతో ఇష్టమైనవి. అరేబియా గడ్డపై ఎక్కువగా పండేవి కూడా ఈ రెండు రకాల పండ్లే. వీటిలో ఆహారధాన్యాల ప్రస్తావన కూడా ఇంతకు ముందు వచ్చింది. ఎందుకంటే వీటి ఉత్పత్తులు కూడా ప్రపంచంలో ఎక్కవే. సామాన్య ప్రజల ఆకలి బాధను తీర్చేవి కూడా ఇవే. మానవుని ఆకలి తీరాలంటే రొట్టె లేక వరి అన్నం కావాల్సిందే. కేవలం పండ్లు ఫలాలతో ఆకలి తీరదు.

35. కొన్ని ప్రదేశాలలో మేము నీటి ఊటలను కూడా ప్రవహింపజేస్తాము. ఆ నీటితో ఉత్పన్నమయ్యే పండ్లను ప్రజలు తింటారు.

36. ఇమామ్ ఇబ్నె జరీర్ వ్యాఖ్యానం ప్రకారం ఈ ఆహార ధాన్యాలు గానీ, పండ్లు ఫలాల ఉత్పత్తులుగానీ కేవలం దైవకటాక్షమే. ఆయన తన దాసులపై చూపే అపారకృపకు ఇది నిదర్శనాలు. ఈ వ్యవసాయోత్పత్తులలో మానవ తెలివితేటలకు, మానవ కృషికి గల ప్రమేయం అతి స్వల్పం. అయినా వీళ్లు దైవానుగ్రహాలకుగాను తగు రీతిలో కృతజ్ఞతాంజలి ఘటించరేమిటి?

36 భూమి నుండి ఉత్పన్నం అయిన వస్తువులలోనైనా, మరియు స్వయంగా వారిలోనే (మనుషులలోనే) అయినా, వారికి తెలియని వాటిలోనైనా - వాటన్నింటి జతలను సృష్టించినవాడు పరమ పవిత్రుడు. ³⁷

37 వారి కొరకు రాత్రి కూడా ఒక సూచనే. దాన్నుంచి మేము పగటిని లాగివేస్తాము. దాంతో వారు చీకటిలో ఉండిపోతారు. ³⁸

38 సూర్యుడు తన కోసం నిర్ధారించబడిన కక్ష్యలోనే పయనిస్తున్నాడు. ³⁹ ఇది స్వార్షాధి క్యుడు, సర్వజ్ఞుడు అయిన అల్లాహ్ నిర్ధారించిన విధానం.

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ وَهِيَ حَمِيمٌ مُّتَّبِعَةٌ
الَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ وَهِيَ حَمِيمٌ مُّتَّبِعَةٌ ﴿٣٧﴾

وَأَيُّ لَهْمٍ لَّيْلٌ تَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارُ فَإِذَا هُم مُّظْلِمُونَ ﴿٣٨﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٩﴾

మరికొంతమంది వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం “వారి చేతులు తయారుచేసిన వస్తువులను” అన్న అర్థం వస్తుంది. ఇక్కడ వారి చేతులకు గల ప్రమేయాన్ని వివరిస్తూ ఈ వ్యాఖ్యాతలు ఇలా అన్నారు: భూమిని దున్ని, విత్తనాలు చల్లటం (నాటటం), నీరు సరఫరా చేయటం, కోత కోయటం, పండ్లను వివిధ పద్ధతుల్లో తినటం - ఉదాహరణకు పండ్ల రసాన్ని తీయటం, వివిధ రకాల పండ్లను కలిపి తీపి పదార్థాలు తయారు చేయటం - వీటన్నింటిలోనూ మనిషి చేతులు ప్రముఖ పాత్ర వహిస్తాయి.

37. మానవ జంటల మాదిరిగా మేము నేల నుండి ఉత్పత్తి అయిన అన్ని రకాల వస్తువులలో కూడా ఆడ - మగలను సృజించాము. అంతేకాదు, భూమ్యాకాశాల లోతులలో దాగివున్న, మీకు తెలియని ఎన్నో వస్తువుల జతలను కూడా మేము చేశాము. ఈ విధంగా ప్రాణులలో జంటలున్నాయి. వృక్షజాలలో కూడా ఆడ - మగలున్నాయి. ఆఖరికి పరలోకం కూడా ఇహలోకానికి జంటలాంటిది. ఒక్క అల్లాహ్ మాత్రమే సృష్టితాల ఈ గుణానికి, సమస్త లోపాలకు అతీతుడు, పవిత్రుడు. ఆయన ఒక్కడే - బేసి సంఖ్యలో ఉన్నవాడు. జంటగా లేడు - సరి సంఖ్యలో లేడు.

38. దేవుని శక్తి సూచనలలో ఒకటేమంటే ఆయన పగటిని రాత్రి నుంచి వేరుపరుస్తాడు. దాంతో అకస్మాత్తుగా అంధకారం అలుముకుంటుంది. ఆయతులో (అరబీలో) ‘సల్ఫ్’ అనే పదప్రయోగం జరిగింది. ‘సల్ఫ్’ అంటే పశువు చర్మాన్ని దాని శరీరం నుంచి వలచటం అని అర్థం. తత్కారణంగా ఆ పశువు మాంసం బయటపడుతుంది. అదేవిధంగా అల్లాహ్ పగటిని రాత్రి నుంచి విడదీస్తాడు. దాంతో నలువైపులా చీకటి ఆవరిస్తుంది. ‘అజ్లమ’ అంటే చీకటిలో ప్రవేశించటం అని అర్థం.

39. అంటే - అల్లాహ్ తనకోసం నిర్ధారించిన దిశలో పయనిస్తాడు. నిర్ధారించబడిన

39 మరి చంద్రుని మజిలీలను కూడా మేము నిర్ధారించాము. ⁴⁰ తుదకు అది (వాడిపోయిన ఖర్జూరపు) పాత మండలా తయారవుతుంది. ⁴¹

40 చంద్రుణ్ణి పట్టుకోవటం సూర్యుని తరం కాదు. ⁴² పగటిని మించిపోవటం

وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَا لَهُ مَآزِلًا حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْوَةِ الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾

وَالسَّمْسُ تَبْعِي لَهَا أَنْ تَدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا تَلِيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ﴿٤٠﴾

చోటినుంచే ప్రయాణం మొదలెట్టి నిర్ధారించబడిన చోటే అస్తమిస్తాడు. నిర్ణీత కక్ష్యను దాటి అటూ ఇటూ జరగదు. ఒకవేళ సూర్యుడు తన హద్దులు దాటిపోతే వేరితర గ్రహంతో ఢీకొనవలసివస్తుంది.

మరొక అర్థం: “సూర్యుడు తను నిలిచే చోటు వరకూ పయనిస్తున్నాడు” అని వస్తుంది. సూర్యుడు నిలిచే ఆ చోటు దేవుని సింహాసనం (అర్ష్) క్రింద ఉన్నది. ఇంతకు ముందు అల్ హజ్ సూరా 18వ వచనానికి వివరణగా వచ్చిన ఒక హదీసులో చెప్పబడినట్లు, సూర్యుడు ప్రతి రోజూ అస్తమించిన తరువాత దేవుని సింహాసనం క్రిందికి వెళ్ళి సజ్దా (సాష్టాంగ ప్రణామం) చేస్తాడు. మరి అక్కణ్ణుంచి ఉదయించేందుకు అనుమతి కోర్తాడు (సహీహ్ బుఖారీ - యాసీన్ సూరా వ్యాఖ్యానం). సూర్యుని ఈ పయనం ప్రళయదినం వరకూ కొనసాగుతుంది. ప్రళయదినాన దీని చలనం ఆగిపోతుంది.

40. చంద్రుని మజిలీలు మొత్తం 28. చంద్రుడు రోజుకొక మజిలీని అధిగమిస్తాడు. తరువాత రెండు రాత్రులు కనుమరుగై మూడవ రాత్రి దర్శనమిస్తాడు.

41. తుది మజిలీకి చేరుకునే సరికి చంద్రుడు తరిగి తరిగి వాడిపోయిన - సన్నని - ఖర్జూరపు మండలా మారిపోతాడు. చంద్రుని ఈ పెరిగే తరిగే దశల ద్వారానే భూగోళంలో దినాలను, వారాలను, నెలలను, సంవత్సరాలను లెక్కించటం జరుగు తుంది. దీని ద్వారానే ఆరాధనల వేళలు నిర్ధారించబడతాయి.

42. చంద్రుణ్ణి వెంబడించి పట్టుకోవటం సూర్యునికి సాధ్యపడదు. సూర్యుడు ఈ దుస్సాహసానికి ఎన్నడూ పాల్పడదు. ఒకవేళ అదేగనక జరిగితే దాని వెలుగు అంతరించిపోతుంది. వాటిలో ప్రతిదీ తన తన హద్దుల్లో ఉండి తమ పనిని సజావుగా చేసుకుపోతున్నాయి. సూర్యుడు ప్రొద్దున ఉదయించగా, చంద్రుడు సాయంత్రం (లేక రాత్రి) ఉదయించటం జరుగుతుంది. తద్భిన్నంగా ఎన్నడూ జరగలేదు, జరగదు కూడా. దీని వెనుక ఓ గొప్ప సూత్రధారి, ప్రణాళికా రచయిత ఉన్నాడన్న దానికి ఇదొక ప్రబల తార్కాణం.

రాత్రి వల్ల కాదు. ⁴³ అవన్నీ (తమ తమ నిర్ధారిత) కక్ష్యల్లో తేలియాడుతున్నాయి. ⁴⁴

41 మరి మేము వారి సంతతిని నిండు నౌకలో ఎక్కించటం కూడా వారి కొరకు ఒక సూచనే. ⁴⁵

42 ఇంకా వారి కోసం దాని (నౌక) లాంటివే మరికొన్ని వస్తువులను కూడా సృష్టించాము. వాటిపై వారు ప్రయాణం చేస్తున్నారు. ⁴⁶

43 మరి మేము గనక తలచుకుంటే వాటిని ముంచివేయగలం. అప్పుడు వారి ఫిర్యాదును వినేవారుగానీ, వారిని రక్షించే వారుగానీ ఎవరూ ఉండరు.

وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٣﴾

وَأَيُّهُمْ أَتَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ فِي الْفُلِكِ الْمَسْجُونِ ﴿٤٤﴾

وَوَخَّلْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٥﴾

وَإِنْ نَشَاءُ نَغْرِقْهُمْ فَلَاصِرٌ لَهُمْ وَلَأَمْهَلُوهُمْ يُنقَدُونَ ﴿٤٦﴾

43. రేయింబవళ్ళు కూడా ఒక నిర్ణీత కార్యక్రమానికి కట్టుబడి, ఒకదాని తరువాత ఒకటి వస్తున్నాయి.

44. ‘అవన్నీ’ అంటే సూర్యచంద్రులు, నక్షత్రాలు అని భావం. వాటిలో ప్రతిదీ తన నిర్ణీత కక్ష్యలో తన పనిని చేసుకుపోతోంది. ఎన్నడూ అవి ఒండొకదానితో ఘర్షణపడటం లేదు.

45. ఈ ఆయతులో అల్లాహ్ తన దాసులకు చేసిన ఉపకారాన్ని జ్ఞాపకం చేస్తున్నాడు. (అదేమంటే) ఆయన మీ కోసం సముద్రంలో నౌకలు నడవటాన్ని సులభతరం చేశాడు. మీరు మాత్రమే గాకుండా మీ సంతానం సయితం ఆ నిండు నావలలో ప్రయాణం సాగిస్తున్నారు. దీనికి వేరొక అర్థం ఇది : ‘జుర్రియ్యతున్’ అంటే సంతానం యొక్క పెద్దలు, పూర్వీకులు. ‘నౌక’ అంటే దైవప్రవక్త హజ్రత్ నూహ్ (అలైహిస్సలాం) గారి నౌక. అంటే భవిష్యత్తులో మానవజాతి పరంపర ముందుకు సాగటానికి మూలకారకులైన వారిని ఆయన నూహు నావలో ఎక్కించాడు. ఆ విధంగా మానవజాతి పితామహులు ఆ నావలో ఉన్నారు.

46. “దాని లాంటివే మరికొన్ని...” అంటే మానవులను, వర్తకసామగ్రిని ఒకచోటి నుంచి మరో చోటికి చేర్చే వాహనాలని అర్థం. ప్రళయదినం వరకూ కనుగొనబడే భారీ వాహనాలన్నీ ఇందులోకి వచ్చేస్తాయి. ఉదాహరణకు: విమానాలు, నౌకలు, రైలుబండ్లు, బస్సులు, కార్లు మొదలగునవి.

44 కాని మేము మా తరపున దయదలచి, ఓ నిర్ణీత కాలం వరకు వారికి లబ్ధిని చేకూరుస్తున్నాము.

45 “మీరు ముందు ఎదుర్కోబోతున్న పరిణామానికి, మీరు మీ వెనుక వదలిపోయే వాటికి (పాపకార్యాలకు) భయపడండి, - మీరు కరుణించబడతారు” అని వారికి ఎప్పుడు నచ్చచెప్పినా (వారు లక్ష్య పెట్టరు).

46 తమ వద్దకు వచ్చిన ప్రభువు సూచనలలో, వారు విముఖత చూపకుండా ఉన్న సూచన అంటూ ఏదీ లేదు.⁴⁷

47 “అల్లాహ్ ప్రసాదించిన దానిలో నుంచి కొంత ఖర్చుచేయండి”⁴⁸ అని వారితో అన్నప్పుడల్లా, ఈ తిరస్కారులు విశ్వాసులతో, “మేము వారికి ఎందుకు తినిపించాలి? అల్లాహ్ తలిస్తే ఆయన స్వయంగా వారికి అన్నం పెట్టేవాడు.⁴⁹ ఎటొచ్చి మీరే స్పష్టమైన అపమార్గంలో పడి ఉన్నారు”⁵⁰ అని సమాధానమిస్తారు.

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿۴۴﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأُخْلِفَ لَكُمْ لَعْنَكُمْ

﴿۴۵﴾

﴿۴۶﴾ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانَتْ أَعْتَابًا مُعْرِضِينَ

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا الَّذَيْنِ كَفَرُوا بِاللَّيِّنِينَ

أَمْثَلًا أَنْطَعِمُ مَنْ كَوَيْسَاءُ اللَّهِ أَطْعَمَهُ تَبَارَكُ إِنَّهُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

﴿۴۷﴾

47. అంటే దేవుని ఏకత్వానికి, దైవప్రవక్త సత్యబద్ధతకు సంబంధించిన ఏ సూచన వారి వద్దకు వచ్చినా వారు దానిగురించి గంభీరంగా ఆలోచించే వారు కాదు. ఆలోచిస్తే అది వారి కొరకు శ్రేయోదాయకం అయ్యేదే. పైగా వారు దైవసూచనలపట్ల నిర్లక్ష్యధోరణిని అవలంబించేవారు.

48. అంటే అగత్యపరులకు, అనాధలకు, నిరాధార జీవులకు అన్నం పెట్టండి అని వారితో అన్నప్పుడు....

49. అల్లాహ్ గనక తలిస్తే వారిని దరిద్రులుగా ఉంచేవాడే కాదు. అలాంటప్పుడు మేము ఈ దరిద్రులకు సహాయపడి దైవాభిమతానికి వ్యతిరేకంగా ఎందుకు ప్రవర్తించాలి?! అని వారు పెడసరిగా జవాబిచ్చారు.

50. “పేదలను ఆదుకోండి. ఆకలి గొన్నవారికి అన్నం పెట్టండి అని చెప్పి మీరు ఘోరంగా ప్రవర్తిస్తున్నారు” అన్నది వారి మాటల్లోని ఉద్దేశం. పేదరికం దైవప్రణాళిక కనుగుణంగా

48 “మీరు సత్యవంతులే అయితే ఆ (ప్రళయ) వాగ్దానం ఎప్పుడు నెరవేరు తుందో చెప్పండి” అని వారంటున్నారు.

49 వారు దేనికోసం ఎదురు చూస్తున్నారో అది ఒకేఒక (భయంకరమైన) కేక మాత్రమే. అది వారిని అమాంతం కబళిస్తుంది. అప్పుడు వారేమో పరస్పరం విభేదించుకుంటూ ఉంటారు.⁵¹

50 ఆ ఘడియలో వారు వీలునామా వ్రాయటంగానీ, తమ ఇంటివారి వద్దకు మరలిరావటంగానీ చేయలేరు.

51 మరి శంఖం పూరించబడగానే⁵² అందరూ తమ తమ గోరీల నుంచి లేచి, తమ ప్రభువు వైపునకు వడివడిగా వస్తారు.

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿۳۸﴾

﴿۳۹﴾ مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿۴۰﴾

﴿۴۱﴾ وَيَقْعَتِ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْجِبَالِ أَتْرَابًا يَجْعَلُونَ

ఉన్నది అన్న వారి మాటలో తప్పులేదు. కాని దైవాదేశాలపట్ల వైముఖ్య ధోరణి కనబరచటం మాత్రం ముమ్మాటికీ తప్పే. పేదలకు దానధర్మాలు చేయమని ఆదేశించినవాడు కూడా అల్లాహ్‌యే కదా! కాబట్టి ఆయన ప్రసన్నతను చూరగొన టానికి పేదలకు, అగత్యపరులకు సాయపడటం అవసరం. ఎందుకంటే దైవప్రణాళిక వేరు. దైవప్రసన్నత వేరు. దైవప్రణాళిక దైవేచ్ఛతో, దైవిక వ్యవహారాలతో ముడిపడి ఉంది. అందలి పరమార్థాలు అల్లాహ్‌కు తప్ప ఎవరికీ తెలీవు. దైవప్రసన్నత మాత్రం మానవుల కర్మలతో ముడిపడి ఉంది. దైవాదేశానుసారం ఆచరించిన వారు ఆయన ప్రసన్నతను చూరగొంటారు.

51. ఆ సమయంలో ప్రజలు మార్కెట్లలో క్రయవిక్రయాలు జరుపుతూ, అలవాటు ప్రకారం బేరసారాలు చేస్తూ, వాదోపవాదాలు చేస్తూ ఉంటారు. అకస్మాత్తుగా శంఖం ఊదబడు తుంది. మరుక్షణం ప్రళయం సంభవిస్తుంది. అది తొలిసారి పూరించబడిన శంఖా రావం. దరిమిలా మరోసారి శంఖం ఊదబడుతుంది. అప్పుడు - ఒక్క అల్లాహ్ మినహా - అందరూ మృత్యుబడిలోకి జారుకుంటారు.

52. మొదటి ఉవాచ ప్రకారం ఇది ద్వితీయ శంఖారావం. రెండవ ఉవాచ ప్రకారం ఇది తృతీయ శంఖారావం. దీన్ని ‘సఫఖతుల్ బాసి వన్నుషూర్’ అంటారు. ఈ శంఖం ఊదబడగానే జనులు తమ గోరీల నుంచి లేచి నిలబడతారు (ఇబ్నె కసీర్).

52 “అయ్యో మా దౌర్భాగ్యం! మమ్మల్ని మా శయనాగారాల నుంచి లేపిన దెవరు?”⁵³ అని వారు వాపోతారు. “కరుణామయుడు (అయిన అల్లాహ్) చేసిన వాగ్దానమిదే. ప్రవక్తలు చెప్పింది నిజం” (అని వారితో అనబడుతుంది).

53 అది ఒకేఒక (భయంకర) అరుపు తప్ప మరేమీ కాదు. అంతే! వారంతా మా ముందు హాజరుపరచబడతారు.

54 మరి ఈనాడు ఎవరికీ ఎటువంటి అన్యాయమూ జరగదు. మీరు చేసుకున్న కర్మల ప్రతిఫలం తప్ప మరొకటి ఏదీ మీకు ఇవ్వబడదు.

55 స్వర్గవాసులు ఈ రోజు తమ (ఆహ్లాద కర) వ్యాపకాలలో నిమగ్నులై ఆనందిస్తూ ఉన్నారు.⁵⁴

56 వారూ, వారి సతీమణులు (చల్లని) నీడలలో పీఠాలపై దిండ్లకు ఆనుకుని ఆసీనులై ఉంటారు.

57 అందులో వారి కోసం అన్ని రకాల పండ్లు ఉంటాయి. ఇంకా వారు కోరిన దల్లా ఉంటుంది.

58 కృపాశీలుడైన ప్రభువు తరఫున వారికి ‘సలామ్’ చెప్పబడుతుంది.⁵⁵

قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٣﴾ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْبَةً وَاحِدَةً فَاذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْهَا مُخْتَصِرُونَ

﴿٥٤﴾ فَالْيَوْمَ الْأَنْظَامُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا يُجْرُونَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

﴿٥٥﴾ إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاغُولُونَ

﴿٥٦﴾ هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرْبَابِكُمْ مُتَّكِنُونَ

﴿٥٧﴾ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالْهُمْ تَأْيِدُ عُرُونَ

﴿٥٨﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَجِيمٍ

53. సమాధిని శయనాగారంగా అభివర్ణించినంత మాత్రాన సమాధియాతన ఉండదని దీని భావం కాదు. వారు భయంకరమైన అక్కడి స్థితిని, కఠిన శిక్షను చవిచూసిన తరువాత సమాధి యాతనే నయమని భావిస్తారు. సమాధి జీవితం వారికి ఒక స్వప్నంలా అనిపిస్తుంది.

54. ‘ఫాకిహూన’ (فَكِهِرُونَ) అంటే ‘ఫరిహూన’ అని అర్థం. అంటే సంతోషాతిశయం, పరమానందం కలిగిన వారన్నమాట!

59 “ఓ పాపాత్ములారా! ఈ రోజు మీరు వేరైపోండి.”⁵⁶

۞ وَمَا أَرْوَاهُمُ الْيَوْمَ بِهَا الْيَوْمُ مُؤْتُونَ

60 “ఓ ఆదం సంతతివారలారా! మీరు పైతాన్‌ను పూజించకండి,⁵⁷ వాడు మీ బహిరంగ శత్రువు”⁵⁸ అని నేను మీ నుండి వాగ్దానం తీసుకోలేదా?

۞ أَلَمْ أَحْضَرْكُمْ يَوْمَ بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ كَرُؤُومٌ مُّبِينٌ ۝

61 “మీరు నన్నే ఆరాధించండి.⁵⁹ ఇదే రుజుమార్గం”⁶⁰ అని కూడా.

۞ وَإِنْ عِبُدُوا نِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۝

55. అల్లాహ్ యొక్క ఈ ‘సలామ్’ను దైవదూతలు స్వర్గవాసులకు అందజేస్తారు. అల్లాహ్ స్వయంగా వారికి సలామ్ చేస్తాడని మరికొందరు అభిప్రాయపడ్డారు.

56. అంటే - మీరు స్వర్గవాసుల పంక్తినుంచి వేరై నిలబడండి. దీన్నిబట్టి విదితమయ్యే దేమిటంటే హావ్ మైదానంలో విశ్వాసులు, విధేయులు ఒక వైపున - అవిశ్వాసులు, అవిధేయులు మరోవైపున వేరుపరచబడతారు. దివ్య ఖుర్ఆన్‌లో వేరితర చోట్ల చెప్పబడినట్లు, “ప్రళయదినం సంభవించిన నాడు వారు వేర్వేరు వర్గాలుగా నిలబెట్టబడతారు.” (అర్రూమ్ - 14)

“ఆ రోజు ప్రజలు చెల్లాచెదురై వేర్వేరు వర్గాలుగా విడిపోతారు” (అర్రూమ్ - 43). అపరాధులే వేర్వేరు గుంపులుగా, జట్టులుగా విడిపోతారన్న అర్థం కూడా వస్తుంది. ఉదాహరణకు : యూదుల వర్గం, క్రైస్తవుల వర్గం, సాబయీల వర్గం, మజూసీల వర్గం, వ్యభిచారుల వర్గం, త్రాగుబోతుల వర్గం, తిరుగుబోతుల వర్గం ఇత్యాదివి.

57. ఇక్కడ వాగ్దానం అంటే, మానవ సంతతిని హాజ్రత్ ఆదం (అలైహిస్సలాం) వెన్ను నుంచి తీసినపుడు తీసుకోబడిన ఖరారు (అహదె అలస్త్) అన్నమాట! లేదా దైవప్రవక్తల ద్వారా నిరంతరం మానవాళికి చేయబడుతూ వచ్చిన తాకీదు కూడా కావచ్చు. మరికొంత మంది వ్యాఖ్యాతల ప్రకారం ఈ ఆయతులోని ‘వాగ్దానం’ అంటే భూమ్యాకాశాలలో అల్లాహ్ నెలకొల్పిన సహేతుక నిదర్శనాలు అని అర్థం (ఫత్‌హుల్ ఖదీర్).

58. పైతాన్ మీ బద్ధవిరోధి కావటం వల్లనూ, మిమ్మల్ని మార్గభ్రష్టుల్ని చేస్తానని శపథం చేసి ఉండటం వల్లనూ మీరు ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ వాడి దాస్యం చేయరాదని మీకు తాకీదు చేయటం జరిగింది.

59. కేవలం నన్నే ఆరాధించాలనీ, నా ఆరాధనలో వేరొకరిని భాగస్థుల్ని చేయరాదని కూడా మీచేత ప్రమాణం చేయించటం జరిగింది.

62 పైతాను మీలో ఎంతోమంది సృష్టిని పెడదారి పట్టించాడు. మరి మీకు ఆ మాత్రం ఇంగిత జ్ఞానం లేకపోయిందా? ⁶¹

63 మీకు వాగ్దానం చేయబడుతూ ఉన్న సరకం ఇదే.

64 “మీ తిరస్కార వైఖరికి బదులుగా ఈరోజు దీనిలోకి ప్రవేశించండి” ⁶² (అని వారితో అనబడుతుంది).

65 ఈ రోజు మేము వారి నోళ్ళకు సీలు వేస్తాము. వారి చేతులు మాతో మాట్లాడ తాయి. వారు చేసిన పనుల గురించి వారి కాళ్ళు సాక్ష్యమిస్తాయి. ⁶³

۞ وَالْقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَأَنْتُمْ لَا تَعْقِلُونَ ۝

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ۝

۝ إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ

بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝

60. అంటే ఏకదైవారాధనే రుజుమార్గం. ఈ మార్గం వైపుకే దైవప్రవక్తలంతా మానవాళిని ఆహ్వానించారు. ఇదే సరళమార్గం. ఇదే మానవతను గమ్య స్థానానికి - అంటే స్వర్గానికి చేర్చుతుంది.

61. పైతాన్ మీకు బద్ధ విరోధి అనీ, అతని అడుగుజాడల్లో నడవటం వినాశానికి హేతువన్న సంగతిని ఎంత మొత్తుకున్నా మీరు వినలేదెందుకు? ఆ మాత్రం మీకు బుద్ధి లేకపోయిందా? నేనే మీ ప్రభువుననీ, ఉపాధిని ప్రసాదించేవాణ్ణి నేనేనని, రేయింబవళ్ళు మిమ్మల్ని కనిపెట్టుకుని ఉండేది నేనేనని, కనుక మీరు నాకే విధేయులై ఉండాలని కూడా నేను మీకు చెప్పాను కదా! మీరు పైతాన్ శత్రుత్వాన్ని, నా ఆరాధనలోని సత్యతను గ్రహించకుండా మూర్ఖంగా ప్రవర్తించారు.

62. కనుక ఇప్పుడు మీ అవివేకపు పర్యవసానాన్ని అనుభవించండి. మీరు అవలంబించిన తిరస్కార వైఖరికిగాను సరక బాధను భరిస్తూ ఉండండి.

63. నోళ్ళకు తాళం వేయాల్సిన అవసరం ఎందుకు వస్తుందంటే, ప్రళయదినాన ఈ ముష్టిక్కులు అబద్ధాలు చెప్పటం మొదలెడతారు. “మా ప్రభువైన అల్లాహ్ సాక్షిగా చెబుతున్నాము. మేము ముష్టిక్కులం కాము” (అన్ఆమ్ - 23) అనంటారు. అందు చేత అల్లాహ్ వారి నోళ్ళు మూయిస్తాడు. అయితే అల్లాహ్ వారి శరీరావయ వాలకు మాట్లాడేశక్తిని ప్రసాదిస్తాడు. ‘ఈయన గారు మాచేత ఈ ఈ పనులు చేయించాడు’ అని చేతులు చెబుతాయి. దానికి కాళ్ళు సాక్ష్యంగా నిలుస్తాయి. ఈ విధంగా తప్పును ఒప్పుకోవటం, దాన్ని ధృవీకరించటం- రెండూ జరిగిపోతాయి. అదీగాక- మాట్లాడే అవయవం కాకుండా మాట్లాడలేని అవయవాలు మాట్లాడటం వల్ల, సాక్ష్యం

66 మేము గనక తలచుకుంటే వారి కళ్లను కాంతిహీనం చేసేవారము. మరి వారేమో దారివైపుకు పరుగులు తీసి దేవులాడేవారు. కాని వారికి (దారి) ఎలా కనిపిస్తుంది? ⁶⁴

67 మరి మేము తలిస్తే వారున్న చోటే వారి రూపురేఖలను మార్చివేస్తాము. తత్కారణంగా వారు ముందుకు పోనూ లేరు, వెనక్కి తిరిగి రానూ లేరు. ⁶⁵

68 మేము వృద్ధాప్యానికి చేర్చిన వానిని (మళ్లీ) జనన స్థితికి తిప్పి తీసుకుపోతాము. ⁶⁶ అయినా వాళ్ళు అర్థం చేసుకోరేమిటి? ⁶⁷

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّىٰ

يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَائِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا

وَأَلَّا يَرْجِعُوا ﴿٦٧﴾

وَمَنْ يُعْرِضْ كُنُوسَهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

ఇవ్వటం వల్ల ఆ సంఘటనకు ఎనలేని ప్రాముఖ్యం ఏర్పడుతుంది (ఫత్హుల్ ఖదీర్). ఈ అంశం హదీసులలో కూడా వచ్చింది. (వివరాల కోసం సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుజ్జుహ్ద్ చూడండి).

64. కళ్లు పోయిన తరువాత మార్గం కనిపించదు కదా! అయితే మేమలా చేయలేదు. అది మా దయార్ద్రతకు, సహనశీలానికి ప్రతీక.

65. వారు ముందుకు సాగిపోలేక, వెనక్కి మరలి రాలేక రాయిలా ఉన్న చోటే పడి ఉంటారు. 'మస్' అంటే సహజత్వంలో మార్పు అని అర్థం. అంటే మనిషిని రాయిగానో, పశువుగానో మార్చివేయటం అన్నమాట.

66. ముసలితనం కూడా ఒక లాంటి పనితనమే. మానవుడు బాల్యస్థితిలో ఉన్నప్పుడు బలహీనుడుగా ఉంటాడు. తరువాత క్రమక్రమంగా పెరిగి పెద్దవాడవుతాడు. శారీరకంగా పెరగటంతో పాటు మానసికంగా కూడా ఎదుగుతాడు. కడకు యుక్త వయస్సుకు చేరుకుని పరిపూర్ణ వ్యక్తిత్వాన్ని సంతరించుకుంటాడు. దరిమిలా అతని శక్తియుక్తులు క్షీణించటం మొదలెడతాయి. నెమ్మదిగా వృద్ధాప్యపు ఛాయలు తొంగి చూస్తాయి. క్రమంగా వయసు మీదపడుతుంది. జ్ఞాపకశక్తి తగ్గిపోతుంది. విచక్షణా జ్ఞానం దాదాపు అంతరించిపోతుంది. తుదకు అతను అన్నీ తెలిసి ఉండి కూడా ఏమీ తెలియని పసివాడిలా తయారవుతాడు.

67. మరి మనిషిని ఇన్ని దశలకు చేర్చిన అల్లాహ్ మరణానంతరం అతన్ని తిరిగి బ్రతికించలేదా?

69 మేమతనికి (ముహమ్మద్కు) కవిత్వం నేర్పలేదు. అది అతనికి తగదు కూడా. అది హితోపదేశం మరియు స్పష్టమైన ఖుర్ఆన్ మాత్రమే. 68

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾

68. అంతిమ దైవప్రవక్త (సఅసం)ను త్రోసిపుచ్చటానికి మక్కాకు చెందిన ముష్రీకులు రకరకాల సాకులు చెప్పేవారు. వాటిలో ఒకటి: ఆయన (స) ఒక కవి పుంగవుడు అనేది! ఈ ఖుర్ఆన్ గ్రంథం ఒక కవితా సంపుటి అనీ, ఆ కవిత్వాన్ని ముహమ్మద్ (స) అల్లుకుని వస్తున్నాడని వారు ఆరోపించేవారు. ఈ ఆరోపణను అల్లాహ్ ఖండించాడు. ఆయన (స) కవి కారనీ, దివ్య ఖుర్ఆన్ కవితా సంకలనం అంతకన్నా కాదనీ, వాస్తవానికి అదొక హితబోధ, మార్గదర్శిని అని అల్లాహ్ స్పష్టపరిచాడు.

సాధారణంగా కవనంలో అతిశయోక్తి ఉంటుంది. అవసరమైతే ఆకాశానికి ఎత్తటం, లేకుంటే పాతాళానికి తొక్కివేయటం కవిత్వంలో సహజం. ఎందుకంటే కవిత్వం భావాలు, భావనల విలక్షణ రూపకల్పన అయి ఉంటుంది. దానికోసం అసత్యాన్ని ఆశ్రయించటం కూడా జరుగుతుంది. అదీగాక కవుల మాటలు కోటలు దాటుతాయి. కాని వారి చేతలు మాత్రం గడప దాటవు. అందుకే అల్లాహ్ ఇలా అన్నాడు: “మేము మా ప్రవక్తకు కవిత్వం నేర్పటంగానీ, అతనిపై కవిత్వాన్ని అవతరింపజేయటం గానీ చేయలేదు. పైగా అతని స్వభావాన్ని కవిత్వంతో పొసగకుండా చేశాము.”

అందుకేనేమో ఆయన (సఅసం) ఎప్పుడన్నా, ఏదైనా కవితా చరణాలను చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తే-ఎప్పుడోగాని-ఖచ్చితంగా చెప్పలేకపోయేవారు. ఒకవేళ ఆయన (స) కవిత్వం చెప్పినా అది ఛందోబద్ధంగా ఉండేది కాదు. హదీసుల ద్వారా మనకీ సంగతి తెలుస్తోంది. సత్యతిరస్కారుల కుంటిసాకులను, సందేహాలను పటాపంచలు చేయటానికే అల్లాహ్ తన ప్రవక్త (స)ను ఈ విధంగా చేశాడు.

కాకపోతే అప్పుడప్పుడూ-చాలా అరుదుగా-ఆయన (స) నోట వెలువడే కొన్ని వచనాలు కవితా శైలిలో ఉండేవి. అంతమాత్రంచేత ఆయన (స) ఒక కవి అని చెప్పడానికి ఆస్కారం కలగదు. అవి కాకతాళీయంగా-అసంకల్పికంగా-వెలువడే చరణాలు మాత్రమే. ఉదాహరణకు హునైన్ యుద్ధసందర్భంగా వెన్నుచూపి పారి పోతున్న తన సహచరులను చూసినప్పుడు ఆయన నోట (స) వెలువడిన పలుకులు ఇలా ఉన్నాయి -

“అనన్నబియ్యూ లా కజిబ్

అనబ్ను అబ్దిల్ ముత్తలిబ్”

70 బ్రతికి ఉన్న ప్రతి వ్యక్తిని హెచ్చరించటానికి, ⁶⁹ అవిశ్వాసులపై మాట రూఢీ అవటానికి ⁷⁰ (ఈ దైవ దౌత్య ఏర్పాటు జరిగింది).

71 మేము మా స్వహస్తాలతో చేసిన వాటిలో ⁷¹ వారి కొరకు చతుష్పాదాలు ⁷² (కూడా) సృజించబడి ఉండటాన్ని వారు గమనించటం లేదా? మరి (చూస్తే) వాటికి వారు యజమానులుగా ఉన్నారు. ⁷³

يُنذِرُ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَجْعَلُ الْقَوْلَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٦٩﴾

أَوْ كَرَّرُوا الْإِنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا جَاءَتْ أَيْدِيَنَا أَنْعَامًا فَآمَنُوا بِهَا لِيَكُونَ ﴿٧٠﴾

“నేను దైవప్రవక్తనే గాని అసత్యవాదిని కాను.

నేను అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ పుత్రరత్నాన్ని (మనవడిని).”

వేరొక సందర్భంలో ఆయన (స) చేతి వ్రేలికి గాయమైనపుడు ఆయన (స) ఇలా అన్నారు:

“హాల్ అంతి ఇల్లా ఇస్ బవున్ దమీతీ
వ ఫీ సబీలిల్లాహి మా లఖీతీ”

“నీవు రక్తసిక్తమై ఉన్న వ్రేలివి తప్ప మరేమీ కావు.

దైవమార్గంలో అర్పితమైన దానివి.” (సహీహ్ ముస్లిం - కితాబుల్ జిహాద్)

69. తద్వారా సహృదయత గలవారు సత్యాన్ని స్వీకరిస్తారు. అసత్యాన్ని తృణీకరిస్తారు.
70. అంటే - ఎంత నచ్చజెప్పినా అసత్యాన్నే అంటిపెట్టుకుని ఉన్న వారిపై తీర్పుదినాన అభియోగం మోపటానికి తావు కలుగుతుంది.
71. ఈ వాక్యం ద్వారా ‘సృష్టి ప్రక్రియ’లో దైవేతరుల భాగస్వామ్యం లేదని చెప్పటం జరిగింది. “వాటిని మేము మా చేతులతో చేశాము - వాటి నిర్మాణంలో వేరొకరి ప్రమేయం లేదు” అని అల్లాహ్ అంటున్నాడు.
72. ‘అన్ ఆమ్’ అంటే చతుష్పాదాలు - అంటే పశువులు - అని అర్థం. ఉదాహరణకు ఒంటెలు, ఆవులు, మేకలు, గొట్టెలు మొదలగునవి.
73. అంటే ఆ పశువులను మీరు మీ అవసరాల కనుగుణంగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఒకవేళ మేమే గనక ఈ పశువులలో క్రూరమృగాల స్వభావాన్ని పెట్టి ఉంటే అవి మీ అదుపులో ఉండేవే కావు. మీరు సయితం వాటి పెంపకానికి భయపడేవారు.

72 మరి ఆ పశువులను మేము వారికి లోబడి ఉండేటట్లు చేశాము. ⁷⁴ వాటిలో కొన్నేమో వారి వాహనాలుగా ఉన్నాయి. మరికొన్నింటి మాంసాన్ని వారు భుజిస్తున్నారు.

73 ఇంకా వాటి ద్వారా వారికి మరెన్నో ప్రయోజనాలు చేకూరుతున్నాయి. ⁷⁵ త్రాగే (పాల) పదార్థాలు లభ్యమవుతున్నాయి. అయినా వారు కృతజ్ఞులుగా మసలుకోరా?

74 తమను ఆదుకుంటారనే ఆశతో వారు అల్లాహ్‌ను వదలి ఇతరత్రా దైవా లను ఆశ్రయిస్తున్నారు. ⁷⁶

75 (యదార్థానికి) వారిని ఆదుకునే శక్తిస్థోమత వారికి ఎంతమాత్రం లేదు. అయినప్పటికీ వారు (ముష్టిక్కులు) వారిని

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَاقِبٌ وَمِنْهَا يَشْتَرُونَ ﴿٧٣﴾

وَالْحَذِّقُوا آمِنٌ دُونَ اللَّهِ إِلَهًا لَّعَلَّكُمْ يَبْصُرُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَسْتَعْجِلُ بِكُمْ فَتَأْتِيكُمْ وَالْمَاءُ جُنْدًا فَخُفِرُونَ ﴿٧٥﴾

74. ఆ పశువుల ద్వారా మీరు రకరకాల లాభాలను పొందుతున్నారు. మీరు వాటిని ఎలా ఉపయోగించుకున్నా ఆ పశువులు మీకు ఎదురు తిరగటం లేదు. పైగా అవి మీకు లోబడి ఉంటున్నాయి. అవసరమైతే మీరు వాటిని కోసి, వాటి మాంసాన్ని కూడా తింటున్నారు. మీ ఇంట్లోని పిల్లలు సయితం వాటి పగ్గాలు పట్టుకుని తిరుగుతుంటారు.

75. మీరు ఈ పశువులను వాహనాలుగా వాడుకోవటం, వాటి మాంసాన్ని భుజించటంతో పాటు మరెన్నో రకాల లాభాలను కూడా పొందుతున్నారు. ఉదాహరణకు : వాటి వెంట్రుకల ద్వారా ఎన్నో వస్తువులు తయారవుతున్నాయి. వాటి క్రొవ్వుతో నూనె తయారవుతోంది. వాటి చర్మాలతో ఖరీదైన వస్తువులు చేయబడుతున్నాయి. వాటి పేడ ఎరువుగా ఉపయోగపడుతోంది.

76. దైవానుగ్రహాల పట్ల వారి కృతఘ్నతా భావానికి వారి ఈ వైఖరి ఒక మచ్చుతునక. వారు లబ్ధిపొందుతున్న ఈ అనుగ్రహాలన్నీ వాస్తవానికి దైవప్రసాదితాలే. దానికి ప్రతిగా వారు నిజ దైవానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోవాల్సింది. అంటే ఆయన్నే పూజించి, ఆయనకే విధేయులై ఉండాల్సింది. కాని వాళ్లు చేస్తున్నదేమిటి? దైవేతరులపై ఆశలు పెంచుకుని, వారిని ఆశ్రయిస్తున్నారు.

అంటి పెట్టుకుని ఉండే సైనికులుగా ఉన్నారు. ⁷⁷

76 అయినాసరే (ఓ ముహమ్మద్ - స!) వారి మాటలకు నువ్వు దుఃఖించకు. వారు దాచిపెట్టేవి, వ్యక్తపరిచేవి అన్నీ మాకు తెలుసు.

77 మేము మనిషిని పుట్టించింది (ఎంతో అల్పమైన) వీర్యపు బిందువుతోనన్న సంగతిని (కూడా) అతను గమనించటం లేదా? మరి ఉన్నట్టుండి అతను - బహిరంగంగానే - తగవులమారిగా తయారయ్యాడు.

78 వాడు మమ్మల్ని (ఇతరులతో) పోల్చాడు. కాని (మరోవైపు) తన అసలు పుట్టుకనే మరచిపోయాడు. “కుళ్ళి కృశించిపోయిన ఎముకలను ఎవడు బ్రతికిస్తాడు?” అని వాడు సవాలు విసురుతున్నాడు.

79 (వారికి) సమాధానం ఇవ్వు : “వాటిని తొలిసారి సృష్టించినవాడే (మలిసారి కూడా) బ్రతికిస్తాడు. ⁷⁸ ఆయన అన్ని రకాల సృష్టి ప్రక్రియను గురించి క్షుణ్ణంగా తెలిసినవాడు.”

فَلَا يَحْزُنُّكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُرْوُونَ وَمَا يَدْعُونَ ۝

۝ أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ۝

۝ وَقَرَّبَ لَنَا مِثْلًا وَبِئْسَ خَلْقًا قَالُوا مِنْ نُحْيِ الْعِظَامِ وَهِيَ رَمِيمٌ ۝

۝ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ۝

77. ‘జుందున్’ (جندون) అంటే ఇక్కడ దైవేతరుల (విగ్రహాల)కు అండగా నిలిచి, వారి తరఫున వకాల్తా పుచ్చుకోవటం అని భావం. ‘ముహ్సజురాన్’ (مُحْسِرُونَ) అంటే ఇహలోకంలో వారిని వెన్నంటి ఉండేవారు అన్నమాట! వారు పూజిస్తున్న విగ్రహాలు వారికెలాగూ సహాయపడటం లేదు. తమ స్వయానికి సయితం సహాయం చేసుకోలేని నిస్సహాయులు తమ భక్తులకు ఎలా సహాయం చేయగలరు? దారినపోయే దానయ్య లెవరయినా వాటిని దూషించినా, ఖండించినా అవి సమాధానం కూడా ఇవ్వలేవు.

80 ఆయనే మీ కోసం పచ్చని చెట్టు నుంచి అగ్నిని సృష్టించాడు. మరి మీరిప్పుడు దాంతో నిప్పును రాజేస్తున్నారు. 79

81 భూమ్యాకాశాలనే పుట్టించినవాడు వీరిలాంటి వారిని (తిరిగి) పుట్టించలేడా? 80 ఎందుకు పుట్టించలేడు? ఆయనే అన్నీ తెలిసిన సృష్టికర్త.

82 ఆయన ఎప్పుడైనా, ఏదైనా వస్తువును చేయ సంకల్పించుకుని 'అయిపో' అని ఆదేశించగానే అది అయిపోతుంది. 81

83 కనుక - ఎవరి చేతుల్లోనయితే సమస్త వస్తువుల స్వాధికారముండో 82 ఆ అల్లాహ్ పరమ పవిత్రుడు. మీరంతా ఆయన వద్దకే మరలిపోవలసి ఉంది సుమా! 83

الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ نُورٌ قَدْرُونَ ﴿۸۰﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مَا يَشَاءُ ۗ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿۸۱﴾

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ سَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ لَنْ يَكُونُ ﴿۸۲﴾

فَسُبْحَانَ الَّذِي يُبْدِي الْغَيْبَ كُلِّ لَمَّا نَشَاءُ ۚ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿۸۳﴾

అయితే వాటిని అంటిపెట్టుకుని ఉండే ఈ పూజారులు మాత్రం తమ చిల్లర దేముళ్ళ తరపున వకాల్తా పుచ్చుకుని 'సమాధానం' ఇస్తారన్నమాట!

78. ఎంతో అల్పమైన వీర్యబిందువుతో మనిషిని పుట్టించిన దేవుడు మళ్లీ అతన్ని బ్రతికించి నిలబెట్టలేడా? మరణించిన వానిని తిరిగి బ్రతికించే అతని శక్తి సామర్థ్యాలకు సంబంధించిన ఒక సంఘటన హదీసులో వచ్చింది. దాని ప్రకారం ఒక వ్యక్తి మరణించే సమయంలో తన వారిని పిలిచి, తాను మరణించిన తరువాత తనను కాల్చి సగం బూడిదను సముద్రంలో కలపాలనీ, మిగిలిన సగం బూడిదను గాలి వేగంగా వీచిన రోజున గాల్లో ఎగురవేయాలని గట్టిగా తాకిడు చేశాడు (అతని వారసులు అతను చెప్పినట్లే చేశారు). కాని అల్లాహ్ ఆ బూడిదనుతటినీ ఒకచోట చేర్చి అతన్ని బ్రతికించిన పిదప “నువ్వు ఎందుకీలా చేశావు?” అని అడిగాడు. “నీకు భయపడి ఇలా చేశాన”ని అతను బదులిచ్చాడు. అంతే! అల్లాహ్ అతని తప్పుల్ని క్షమించి వేశాడు (సహీహ్ బుఖారీ - అల్ అంబియా వర్షిఖాఫ్).

79. అరేబియాలో 'మథ్బా', 'అఫాల్' అనే రెండు వృక్షాలున్నాయని, ఆ రెండు వృక్షాల కర్రలను పరస్పరం రాజేస్తే నిప్పు పుడుతుందని ప్రతీతి. ఆ నేపథ్యంలోనే ఈ ఆయతు వచ్చిందని కూడా అనబడుతోంది.

80. “వీరిలాంటి వారు” అంటే మనుషులన్నమాట! భూమ్యాకాశాల సృజన మామూలు విషయం కాదు. అంతటి గొప్ప సృష్టిని చేసినవానికి చనిపోయిన మనుషులను తిరిగి బ్రతికించటం ఏమాత్రం కష్టతరం కాదు. అలవోకగా ఆయన ఈ పనిచేస్తాడు. ఆ మాటే మరోచోట ఈ విధంగా అనబడింది : “మానవులను సృష్టించటం కంటే భూమ్యాకాశాలను సృష్టించటం ఎంతో గొప్ప విషయం” (అల్ మోమిన్ - 57). అహ్ ఖాఫ్ సూరా 33వ వచనంలో కూడా ఈ విషయమే చెప్పబడింది.
81. అంతటి ప్రతిభావంతుడాయన! అటువంటి ఘనాపాఠి ముందు మానవులందరినీ తిరిగి బ్రతికించటం ఏపాటి?
82. అరబీలో ‘మలకూత్’ (مَلَكُوتٌ) అనే పదం ఉంది. ‘ముల్క్’ అన్నా, మలకూత్ అన్నా దాదాపు ఒకే అర్థం వస్తుంది. ఆధిక్యతాభావం కోసం ఇలా (మలకూత్) అనబడిందని మరికొందరు వ్యాఖ్యానించారు (ఫతహుల్ ఖదీర్).
83. మీరు భూమిలో పాతిపెట్టబడి, మీ శరీరం మట్టిలో కలసిపోయినంత మాత్రాన మీ ఉనికి శాశ్వతంగా సమసిపోదు. పైగా మీ శరీరానికి మళ్లీ ఒక ఉనికి ప్రసాదించబడు తుంది. మీరు ఎక్కడికో పారిపోయి, ఎవరినో ఆశ్రయించవచ్చని అనుకుంటున్నారేమో! ఎటుపోయినా, ఏ స్వామిని ఆశ్రయించినా కడకు రావలసింది ఆ నిజ దేవుని సన్నిధికే. అక్కడ వారి కర్మలను బట్టి పుణ్యఫలమో, పాపఫలమో ఇవ్వబడుతుంది.

